

CADRE ELVEKRAFT AS
Postboks 55

8501 NARVIK

Vår dato: 24.01.2025

Vår ref.: 201100526-39 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

NVE gir forlenget byggefrist til Herresbekken kraftverk i Åseral kommune, Agder fylke

Vi viser til søknad fra Cadre Elvekraft AS (opprinnelig Bekk og Strøm AS) datert 10.08.2022 om forlenget byggefrist for Herresbekken kraftverk i Åseral kommune.

Bakgrunn

NVE ga konsesjon til Herresbekken kraftverk i vedtak den 18.10.2017. Det følger av vannressursloven §§ 27 og 19 annet ledd, samt vassdragsreguleringsloven § 15 at det konsesjonsgitte tiltaket må påbegynnes innen fem år fra konsesjonen ble gitt. NVE kan forlenge fristen med inntil fem nye år. Dersom det ikke blir søkt om forlenget byggefrist, og byggearbeidene ikke er satt i gang innen fem år fra konsesjonen blir gitt, vil konsesjonen falle bort, jf. vannressursloven § 27.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Cadre Elvekraft AS (opprinnelig Bekk og Strøm AS):

Ref. Vedtak 18.10.2017 pkt 2 Bortfall av konsesjon.

Bekk og strøm A/S (BoS) søker herved utsatt frist for byggestart på godkjent utbygging av Herresbekken kraftverk i vassdrag 022.EA10

Vi bistår selvsagt om ytterligere informasjon ønskes.

Søknaden om forlenget byggefrist ble sendt NVE innen den opprinnelige fristens utløp.

Høring

Søknaden om forlenget byggefrist var på høring 02.06.2023-30.06.2023. Etter høringen ba NVE om oppdatert kartlegging av naturmangfold i influensområdet til kraftverket, fordi vi mente at kartleggingen ikke var tilstrekkelig til å kunne fatte vedtak. Det er fordi den opprinnelige kartleggingen fulgte gammel metodikk fra før 2009.

Søknaden om forlenget byggefrist med ny konsekvensvurdering av naturmangfold ble sendt til Åseral kommune, Statsforvalteren i Agder og Agder fylkeskommune for uttale 01.10.2024-22.11.2024. Etter NVEs vurdering er ikke saken så omfattende at det var behov for kunngjøring og

bred offentlig høring. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentarer. NVE har mottatt følgende merknader:

Åseral kommune uttaler følgende i brev til NVE den 04.10.2024:

Åseral kommune har ikkje kjennskap til nye moment som bør få konsekvens for den tidlegare gjevne konsesjonen.

Åseral kommune syner til anbefalinga om opphenging av hekkekassar for fossefall. Dette er sjølvsagt velmeint, men sakshandsamar trur ikkje det er lurt å eventuelt gjera dette til eit krav. Ein må vera medviten om at eit eventuelt «pålegg» om oppsetting av slike kassar utan seinare hekkesuksess lett vil kunne føra til hånflir og latterleggjering, og slik gi forsøk på å ta naturomsyn eit negativt rykte. Sakshandsamar meiner at det for denne arten er betre å satse på friviljug miljøomsyn. Det har allereie i fleire år hengt ei kasse ved brua der vegen kryssar bekken. I denne har det vore god hekkesuksess.

Kommunen har ikkje kjennskap til nye partar som bør høyrast i saka. Ved kontakt i saka ver venleg å vise til saksnr 23/00289.

Statsforvalteren i Agder uttaler følgende i brev til NVE den 17.11.2024:

(...)

Statsforvalteren i Agder har i tidligere høring om bygging av Herresbekken kraftverk vært positiv til bygging forutsatt at avbøtende tiltak gjennomført. Foreslåtte tiltak omfattet;

«Det må undersøkes om en kjent sårbar fugleart hekker i området før anleggsstart. I så fall må anleggsarbeid i perioden 1.januar – 20. juni unngås i området fra inntaket og 500 meter av øverste rørgatetrase. I tillegg bør det tilstrebes å legge rørgata slik at den registrerte naturtypen Gammel lauvskog (ospeholt) skånes i størst mulig grad».

Av det vi kan se ut fra konsekvensutredningen (Straume, R. 2024), har det blitt gjort undersøkelser og innsyn i skjermet artsdata med tanke på forekomst av hensynskrevende fuglearter. Avbøtende tiltak for å redusere påvirkning på hensynskrevende fuglearter og lågurtospeskog er beskrevet i rapporten og samsvarer med våre tidligere uttalelser.

Utover dette kan ikke Statsforvalteren se at det er tilkommet forhold som har betydning for søknad om utsatt byggefrist for kraftverket.

Agder fylkeskommune uttaler følgende i brev til NVE den 14.11.2024:

Innlandsfisk

Konsekvensutredelse for søknaden om utvidelse inneholder anbefalinger om avbøtende tiltak for fisk, blant annet en tiltaksløsning som legger til rette for at ørreten kan ta seg ned i elva, også forbi inntaksterskelen, samt en viss minstevannføring.

Agder fylkeskommune legger til grunn at nevnte avbøtende tiltak allerede er fastsatt gjennom konsesjon og videreføres ved eventuell utsatt frist.

Ingen ytterligere merknader.

Cadre Elvekraft AS kommenterte de innkomne uttalelsene i e-post til NVE den 26.11.2024:

Statsforvalteren:

Vi har gått gjennom høringsuttalelsen fra Statsforvalteren. I høringsuttalelsen vektlegges påvirkningen av hensynskrevende fuglearter, og at avbøtende tiltak er beskrevet i konsekvensutredningen. Vi registrerer kunnskapsgrunnlaget med ny konsekvensutredning er vurdert som tilstrekkelig, og at de ikke har kjennskap til nye forhold som er avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Agder fylkeskommune:

Vi har gått gjennom høringsuttalelsen fra Agder fylkeskommune. I høringsuttalelsen vektlegges konsekvensutredningen for fisk og at de avbøtende tiltakene videreføres. Vi registrerer kunnskapsgrunnlaget med ny konsekvensutredning er vurdert som tilstrekkelig, og at de ikke har kjennskap til nye forhold som er avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Åseral kommune:

Vi har gått gjennom høringsuttalelsen fra Åseral kommune. Vi registrerer at de ikke har kjennskap til nye forhold som er avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

NVEs vurdering

En søknad om forlenget byggefrist innebærer ikke at det blir gjort en ny samlet vurdering av fordeler og ulemper ved tiltaket, slik det ble gjort i behandlingen av den opprinnelige konsesjonssøknaden. I saksbehandlingen skal NVE bare vurdere om det har oppstått *nye* eller *endrede* forhold siden konsesjonstidspunktet. Dersom det kommer fram ny vesentlig informasjon, kan NVE avslå en søknad om forlenget byggefrist. Et sentralt moment i vurderingen vil være om det kan settes nye vilkår som kan avbøte ulempene. Etablert forvaltningspraksis, understøttet av forarbeidene til vannressursloven og den reviderte vassdragsreguleringsloven, tilsier likevel at det har vært forutsatt at det skal praktiseres lempelighet ved fristforlengelser.

Ny kartlegging av naturmangfold

NVE mottok ny rapport med konsekvensutredning av naturmangfold (Ecofact) for Herresbekken kraftverk 25.09.2024. Den opprinnelige rapporten som fulgte konsesjonssøknaden ble skrevet av Ecofact i 2011, og befaringen ble utført i 2008. Under kartleggingen i 2024 ble det kartlagt en ny naturtype etter Miljødirektoratets instruks. I de neste avsnittene presenterer vi relevante funn, påvirkningen av tiltaket på naturtypen og eventuelt avbøtende tiltak.

Arter

Det er ikke påvist noen rødlistede arter innenfor tiltakets influensområde, hverken i 2008 eller i 2024. Det er imidlertid registret en sensitiv fugleart med hekkelokalitet i området (detaljer er unntatt offentligheten). Dette var kjent på vedtakstidspunktet, og NVE satt vilkår i konsesjonen for å ivareta fuglearten i anleggsperioden. I sin høringsuttalelse trekker Statsforvalteren fram Ecofact sine forslag til avbøtende tiltak for å ivareta arten. Vilkåret i konsesjonen innebærer at hekkelokaliteter i området skal kartlegges i samråd med Statsforvalteren i Agder, og at anleggsarbeid ikke skal utføres i nærheten av eventuelle hekkelokaliteter i hekkeperioden). Forholdet til sensitiv fugleart var kjent på vedtakstidspunktet, og NVE har satt vilkår i konsesjonen for å ivareta arten i anleggsperioden. NVE anser derfor ikke dette som nye forhold som trenger en ytterligere vurdering.

I Ecofact sin rapport fra 2024 blir det foreslått å legge til rette for at ørreten kan ta seg ned i elva forbi inntaksterskelen og at det er behov for minstevannføring. Agder fylkeskommune legger til grunn at disse avbøtende tiltakene allerede er fastsatt gjennom konsesjon og videreføres ved

eventuell utsatt frist. NVE var kjent med at ørret og bekkørret finnes i Hærestvatnet under behandlingen av konsesjonssøknaden i 2017. NVE vurderer derfor ikke dette som nye forhold.

Naturtyper

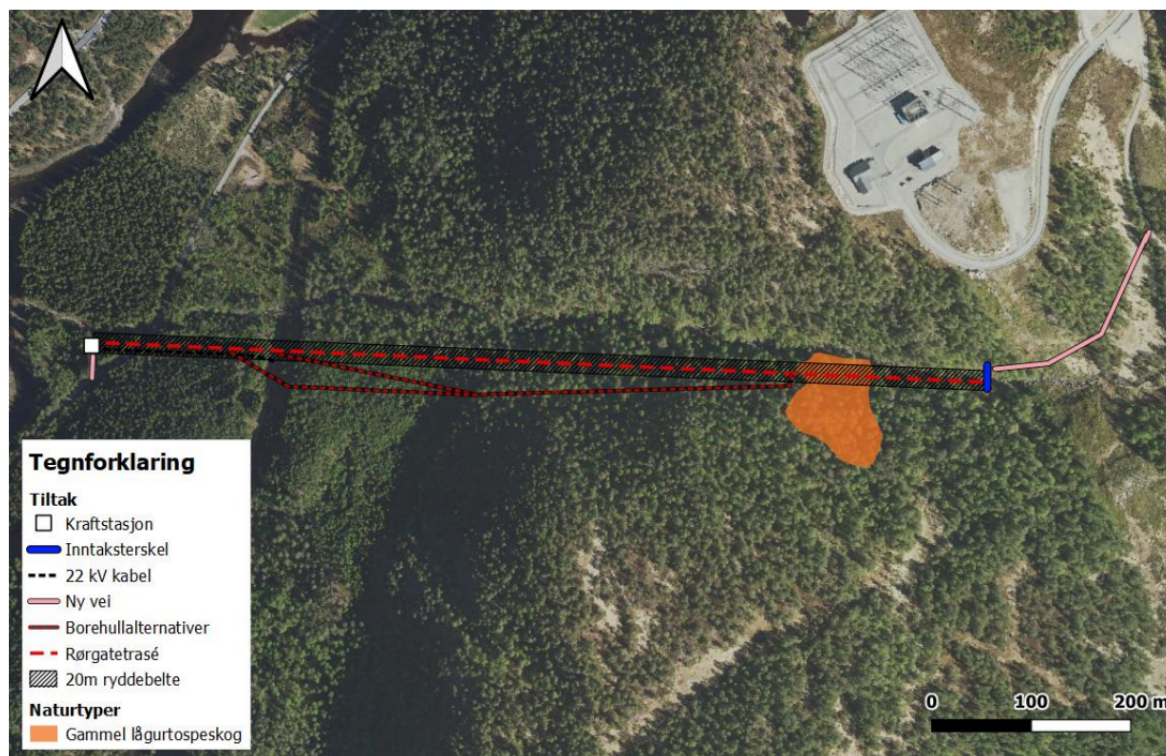
En viktig naturtype av gammel lauvskog med dominans av osp (DN-håndbok 13) ble registrert under kartleggingen i 2008. Da Herresbekken kraftverk fikk konsesjon i 2017 vurderte NVE påvirkningen på naturtyper i influensområdet som akseptabel, siden tunnel i deler av rørgatetraseen reduserer behovet for hogst og inngrep i lokaliteten med gammel lauvskog.

Under kartleggingen i 2024 ble det registrert en rødlistet naturtype (elvevannmasser) og en naturtype med sentral økosystemfunksjon av høy kvalitet (gammel lågurtospeskog) innenfor tiltakets influensområde (tabell 1). Området med gammel lågurtospeskog var i rapporten fra 2011 kartlagt som gammel ospeskog etter DN-håndbok 13, og er i den nye rapporten justert etter Miljødirektoratets instruks. Lokaliteten har fått redusert avgrensning som følge av andre krav til denne naturtypen.

Tabell 1. Oversikt over nye registrerte naturtyper i influensområdet til Herresbekken kraftverk.

Naturtype	Forvaltningsrelevans	Verdi
Gammel lågurtospeskog	Naturtype med en sentral økosystemfunksjon av høy kvalitet	Stor
Elvevannmasser	Nær truet (NT)	Middels

Gamle ospetrær er et viktig livsmedium for mange arter av blant annet lav og vedboende sopp. Hogst og ferdsel med tunge kjøretøy er de to viktigste påvirkningsfaktorene som medfører tap av gammel lågurtospeskog. Rørgatetraseen går gjennom området med naturtypen, og med et ryddebelte på 15-20 meter vil rundt 25 prosent av forekomsten gå tapt (figur 1). Ecofact vurderer derfor tiltakets påvirkning på denne naturtypen som øvre sjikt av «forringet». Tiltakets påvirkning er vurdert til «alvorlig miljøskade» for naturtypen. Gammel lågurtospeskog har ingen tidligere registreringer i Åseral kommune. Siden tiltaket vil medføre betydelig arealbeslag av den registrerte forekomsten, bidrar det derfor til den samlede belastningen av denne naturtypen.

Figur 1: Naturtypelokaliteten gammel lågurtospeskog og planlagt rørgatetrasé (Ecofact 2024).

Det ble ikke observert rødlistede arter i lokaliteten under noen av kartleggingene. NVE merker seg imidlertid at det er registrert flere truede og nær truede arter med leveområde på gammel, grov osp i gammel lågurtospeskog i Åseral kommune og nærliggende dalfører i Evje og Hornnes kommune. Dette omfatter blant annet ospehvitkjuke (NT), skorpepiggsopp (NT), skorpeglye (VU), honninghvitkjuke (NT), lys ospeslørsopp (VU), hvit vedkorallsopp (NT) og kronepiggskind (NT). Etter NVEs vurdering er det derfor potensial for at det kan forekomme rødlistede mose-, sopp-, lavarter knyttet til de gamle, grove ospene i området, eller at lokaliteten kan utgjøre et leveområde for slike arter i fremtiden.

Tiltaket vil medføre arealtap på 25 prosent av en naturtype med sentral økosystemfunksjon av høy kvalitet. NVE mener derfor det må pålegges avbøtende tiltak som reduserer konflikten. I konsekvensutredningen av naturmangfold fra 2024 blir det foreslått avbøtende tiltak for å redusere arealbeslag av lokaliteten med gammel lågurtospeskog. Ecofact mener det bør vurderes om rørgatetraseen kan legges utenfor forekomsten av naturtypen. Der dette ikke lar seg gjøre, mener de ryddebeltet bør gjøres så lite som mulig. Statsforvalteren i Agder støtter disse avbøtende tiltakene.

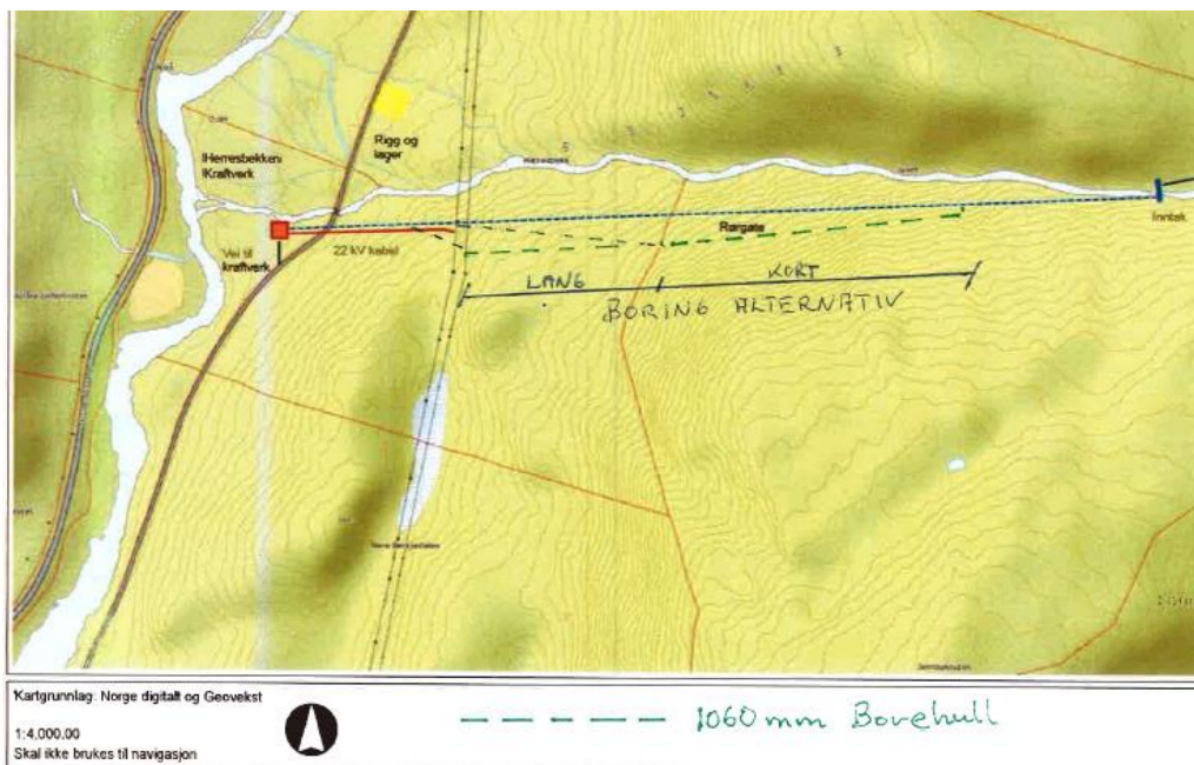
I bakgrunn for vedtak satt NVE følgende vilkår for å ivareta naturmangfold i influensområdet til Herresbekken kraftverk:

Ved etablering av rørgate og tunell i fjellet skal det tas hensyn til naturtypen 'Gammel lauvskog (F07)'. Verdien til naturtypelokaliteten er i stor grad knyttet til de gamle ospene, og det viktigste for å bevare og utvikle lokaliteten er å unngå hogst av gamle trær.

Lokaliteten med gammel lågurtospeskog kartlagt etter Miljødirektoratets instruks i 2024 har mindre avgrensning fordi det er krav til dominans av osp i hogstklasse 5 for å avgrense naturtypen. Det vil si at det utfigurerte arealet omfatter de eldste og groveste trærne i ospeskogen. Det er derfor spesielt viktig å bevare ospetrær i det avgrensede området.

I det konsesjonsgitte tiltaket er vannveien planlagt delvis som nedgravd rørgate og delvis som tunnel. Søker har lagt fram to alternativer (figur 2): Det første alternativet innebærer et borehull med påhugg cirka 200 meter nedenfor inntaket og utslag cirka 300 meter lengre ned (kort løsning) og det andre alternativet innebærer utslag cirka 500 meter lengre ned (lang løsning). Den endelige lengden på tunnelen avklares ved detaljplangodkjenningen, men det er en forutsetning i konsesjonen at tunnelen blir minst like lang som det korte alternativet i figur 2.

Figur 2: Konsesjonsgitte alternativer for tunnel (bakgrunn for vedtak Herresbekken kraftverk, 2017).

NVE mener at konflikt med forekomsten av gammel lågurtospeskog kan reduseres med tilpasninger av tiltaket. Vi mener det er nødvendig å tilstrebe at påhugg for boring plasseres slik at minst mulig av lokaliteten med av gammel lågurtospeskog berøres av påhugget, riggområde og nedgravd rørgate. Døde, gamle og grove trær skal bevares så langt det lar seg gjøre. Videre skal ryddebeltet som eventuelt berører forekomsten gjøres så smalt som mulig.

Oppsummering

Deler av influensområdet til Herresbekken kraftverk blir vurdert som viktig for naturmangfoldet i Norge etter dagens miljøforvaltningspraksis. Dette er ny informasjon som NVE legger til grunn i vår vurdering av forlengelse av byggefristen. Den planlagte rørgata og ryddebeltet vil medføre alvorlig miljøskade for en viktig naturtype av stor verdi, ved at en betydelig del av lokaliteten vil gå tapt. Arealbeslag av naturtypen gammel lågurtospeskog utgjør etter NVE sin mening den største påvirkningsfaktoren fra tiltaket. Vi mener likevel virkningene er akseptable, dersom det blir gjort tilpasninger i tiltaket for å redusere inngrep i lokaliteten.

Med bakgrunn i tidligere og ny kartlegging av naturmangfold mener NVE at det er hentet inn tilstrekkelig informasjon for å kunne vurdere omfanget og konsekvenser av tiltaket for kartlagte naturtyper, og sjeldne og truede arter. Samlet sett mener NVE at kunnskapsgrunnlaget i saken er godt nok utredet, jamfør naturmangfoldloven § 8.

NVE har mottatt tre høringsuttalelser til søknaden om forlenget byggefrist med oppdatert kartlegging av naturmangfold. Åseral kommune hadde ingen nye merknader til søknaden, og de kjente heller ikke til nye forhold av betydning, eller nye parter som kan bli berørt av utbyggingen. Statsforvalteren trekker fram at tiltak for å redusere hensynskrevende fuglearter og lågurtospeskog er beskrevet i rapporten fra Ecofact. Agder fylkeskommune legger til grunn at avbøtende tiltak for fisk allerede er fastsatt gjennom konsesjon og videreføres ved eventuell utsatt frist. NVE har også foretatt søk i Naturbase og Artskart. Vi kan ikke se at det foreligger ny informasjon som tilsier at søknaden om forlenget byggefrist bør avslås, gitt tilpasninger i tiltaket for å redusere inngrep i naturtypen med sentral økosystemfunksjon.

NVEs vedtak

NVE kan ikke se at det foreligger ny informasjon som tilsier at søknaden om forlenget byggefrist for Herresbekken kraftverk bør avslås, gitt tilpasninger i tiltaket for å redusere inngrep i naturtypen med sentral økosystemfunksjon. I medhold av vannressursloven §§ 27 og 19 annet ledd, samt vassdragsreguleringsloven § 15, forlenges byggefristen med inntil fem år, til 18.10.2027.

Merknader til konsesjonsvilkårene

- Det skal tilstrebes å plassere påhugg for boring slik at minst mulig av lokaliteten med av gammel lågurtospeskog berøres av påhugget, riggområde og nedgravd rørgate.
- Døde, gamle og grove trær skal bevares så langt det lar seg gjøre.
- Eventuelt ryddebelte ved lokaliteten av gammel lågurtospeskog gjøres så smalt som mulig.

Vilkårene for øvrig er de samme som i tillatelsen av 18.10.2017.

NVE minner ellers om det må foreligge gyldig anleggskonsesjon etter energiloven, eventuelt avtale med områdekonsesjonær, for bygging, drift og eierskap av energianlegget. Dersom tidligere gitt anleggskonsesjon ikke lenger er gyldig, må dere søke om ny konsesjon for bygging og drift av det elektriske anlegget i god tid før byggestart.

Om klage og klagerett

Se eget vedlegg om klageadgang.

Med hilsen

Carsten Stig Jensen
konsesjonsansvarlig

Brit Torill Haugen
fagleder

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Mottakerliste:

CADRE ELVEKRAFT AS

Kopimottakerliste:

ÅSERAL KOMMUNE

STATSFORVALTEREN I AGDER

AGDER FYLKESKOMMUNE

CADRE GROUP AS - Andreas Brunner

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	<p>Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket.</p> <p>Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket</p>
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	<p>Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.</p>
Hva skal med i klagen?	<p>Klagen bør være skriftlig. I klagen må du:</p> <ul style="list-style-type: none">• Skrive hvilket vedtak du klager på.• Skrive hvilket resultat du ønsker.• Opplyse om du klager innenfor fristen.• Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. <p>I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.</p>
Du kan få se dokumentene i saken	<p>Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.</p>
Vilkår for å gå til domstolene	<p>Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av Energidepartementet (ED) som overordnet forvaltningsorgan.</p> <p>Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.</p>
Sakskostnader	<p>Dersom NVE eller ED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.</p>
Hvem kan klage på vedtaket?	<p>Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.</p>
Hvor skal du sende klagen?	<p>Du må adressere klagen til ED, men sende den til NVE. NVEs -epostadresse er nve@nve.no.</p> <p>NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til ED.</p>

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.